

Ikuiset

Elena Liseytseva

Tiivistelmä

Opinnäytteeni kuvallinen osa oli kannanotto muovin käyttöön. Toteutin sen muotokuvasarjana. Muotokuvissa oli muoviin pukeutuneita ihmisiä, joiden asut ja ulkonäkö viittaavat renessanssista lähtien 1400-1800-lukujen klassiseen maalaustaiteeseen. Rakensin ja kuvasin muotokuvat studiossa.

Kirjallisessa osuudessa kerroin muoviin liittyvistä kampanjoista, pohdin niiden visuaalisesti vaikuttavia kieliä ja kerroin omasta projektistani ja sen kuvausprosessista.

Avainsanat: muovi, kertakäyttöinen, kantaaottava kampanja, muotokuva, renessanssi

Abstract

My thesis is a statement about the use of plastic. The visual part of my thesis is a series of portraits, built and taken in the studio. The portraits feature people dressed in plastic, whose outfits and appearance refer to classical paintings from the 15th to the 18th centuries.

In the written part of this thesis I talk about plastic-related campaigns and reflect on their visually appealing languages, and I report about my project and its progress.

Key words: plastic, disposable, campaign, portrait, renaissance

LAB AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoiluinstituutti

Media-alan koulutusohjelma

Valokuvauksen opinnäytetyö

Elena Liseytseva

Kevät 2020

Luettelo

1 Johdanto	5
2 Aihe ja tutkimuskysymys	7
3 Valokuvalla vaikuttaminen	8
3.1 Vaikuttamisen historiaa "Käytä valokuvaa aseena!"	9
3.2 Mainoskampanja "GOT MILK?"	13
4 Valokuvien toteutettuja muoviprojekteja	15
4.1 Benjamin Von Wong	15
4.1.1 #mermaidshateplastic	17
4.1.2 Environmental Project co-production with Katerina Soldatou	19
4.1.3 #Plastikophobia	21
4.2 "I love muovi!"	23
4.3 Kuvaprojekti Grigory Shelukhinin "Pieni kuolema"	25
5 Kuvallinen osuus	27
Yhteenveto	35
Lähteet	36

1 Johdanto

Nykyisin muovista ja sen haitallisuudesta ympäristölle puhutaan paljon. Valtamerissä ajalehtivien muoviroskalautojen kuvat saavat ajattelemaan ongelman valtavuutta. Täytämme maapallon rajattomalla määrällä muovia. Mikromuovia löytyy kaikkialta, se leijailee jopa ilmassa. Viimeisten tutkimusten mukaan jopa lasten kehoista löytyi suuria pitoisuuksia muovia (Bruhns 2019). En voi olla huolestumatta.

Tiedämme muovin olevan myös ystävämme mitä moninaisimmissa asioissa. Se on halpaa, se on kestävä. Se helpottaa ja jopa pelastaa elämiä vaikkapa terveydenhuollossa. Muovin käyttö muodostaa uhan, johon on havahduttu todella vasta viime vuosina. Jää jokaisen yksilön asiaksi vastata omalta osaltaan siitä, että käyttää muovia vastuullisesti.

Haluan omalla projektillani herättää huomiota aiheeseen ja kannustaa meitä suhtautumaan muovin käyttöön viisaasti. Lähdän tutkimaan taideprojekteja ja mediakampanjoita, jotka ovat yrittäneet herättää ihmisiä ajattelemaan muovin käyttöön liittyviä ongelmia.

Omassa kuvasarjassani haluan käsitellä aihetta hienovaraisesti muutokuvasarjan kautta. Projektin aikana haluan oppia suunnittelemaan ja toteuttamaan tämän kaltaisia suuria töitä. Haluan myös kehittää itseäni ammatillisesti studiotyöskentelyssä.

Kuva 01 Taisia

2 Aihe ja tutkimuskysymys

Pohtiessani opinnäytetyöni aihetta löysin Johan Tellin ja Iiris Kalliolan ”Pelastetaan Itämeri” -kirjan. Se on hieman A5-kokoa pienempi opas, joka kertoo miten elää ja kuluttaa niin, että ainutlaatuinen luonto voisi paremmin. Aluksi tämä kirja kiinnitti huomioni vain siksi, että kirjan materiaali oli selkeässä ja hyvin tiivistetyssä muodossa ja maksimissaan sivun pituiset tekstit oli helppo lukea ilman väsymystä. Näin kirja päätyi hyllyyni. Tämä kirja odotti omaa hetkeään noin puolitoista vuotta ja selaillessani sitä silmäni pisti iskulause: ”Muovi ei kuulu luontoon” (Tell & Kalliola 2018, 67) Ympäriilleni on jo pitkään puhuttu paljon muovin aiheuttamista ympäristöongelmista. Itse olin kuitenkin kaukana aiheesta ja hämmästyin joka kerta, kun joku kavereistani kommentoi miten paljon muovia me käytämme päivittäin. Minulle muovin käyttö oli niin luonnollista, etten tosissaan ajatellut koko asiaa. Luin sitten pari artikkelia kirjasta ja tajusin, että haluan tehdä projektin muovista. Aihe ei ole uusi, mutta se pysyy ajankohtaisena ja siksi olen lähtenyt työskentelemään aiheen ja muovimateriaalin parissa.

Muovin historia on lyhyt, mutta aiheena se on jo loputon, koska muovi on kuin kaksiteräinen miekka, suuria saavutuksia ja tuhoisia vaikutuksia. Yhtä ratkaisua tähän ongelmaan ei ole olemassa. Monissa maissa muovikassien tuotanto on loppunut, toisissa on vakava kielto maahantuoda ja käyttää kertakäyttöistä muovia. Asiantuntijaorganisaatiot järjestävät kampanjoita, joissa kehoitetaan kierrättämään muovia.

Suomessa viime keväänä (1.4. - 4.5) Yle Areena kutsui valtakunnallisessa ”I love muovi” -kampanjassa koko Suomen mukaan talkoisiin. Kampanjassa olivat mukana Suomen ympäristökeskus SYKE, Ympäristöministeriö, Luonnonvarakeskus LUKE, Teknologian tutkimuskeskus VTT, Ympäristömerkintä Suomi, Muoviteollisuus ry, Suomen Kiertovoima Ry, Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy, Itä-Suomen yliopisto ja Suomen Uusiomuovi Oy. Ongelman ratkaisuksi ehdotettiin - lajittelua. (Kärhä 2019.)

Kampanja oli esillä kaikilla Ylen kanavilla televisiosta radioon, Yle Areenasta sosiaaliseen mediaan. Kampanjaan kuului draamasarja sekä viihdyttäviä ja tietoa antavia videoita, joissa kerrottiin muovin lajittelusta. (Kärhä 2019.)

Taiteilijat eivät ole jääneet sivuun, vaan omilla projekteillaan he pyrkivät kertomaan aiheesta ja vaikuttamaan asiaan. Luvuissa 3 ja 4 kerrotaan pari esimerkkiä kuvilla vaikuttamisesta muoviin liittyvissä kuvaprojekteissa. Luvuissa 5 ja 6 kerron kuvausprosessistani ja omasta kielestäni puhua aiheesta.

Kuva 02 Markku

3 Valokuvalla vaikuttaminen

3.1 Vaikuttamisen historiaa

Kuva 1 John Heartfieldin huone Film and Foto näyttelyssä, Stuttgart 1929 (Kriebel 2014)

“Käytä valokuvaa aseena!”

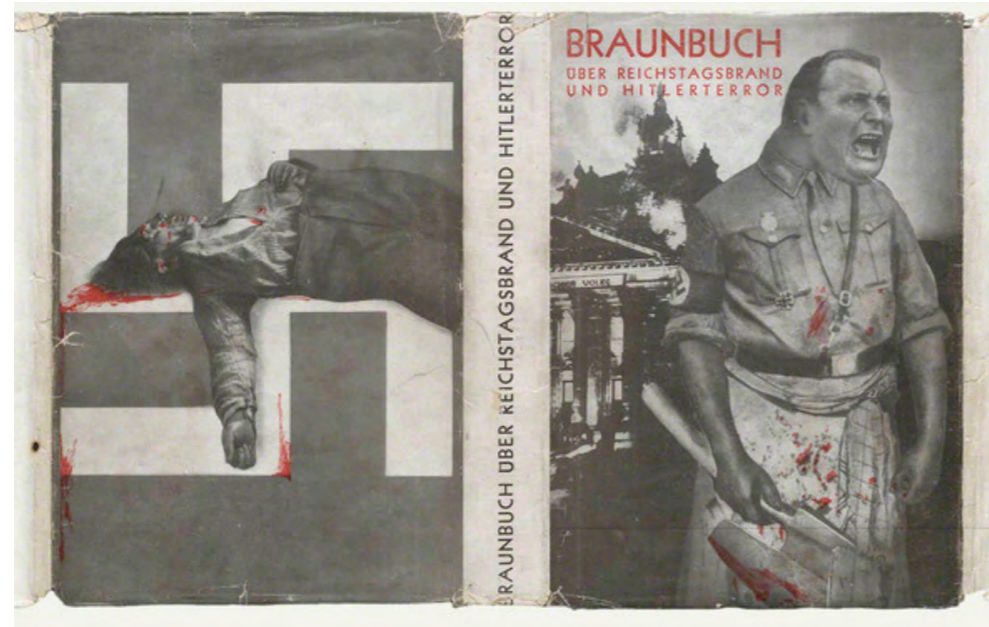
J.Heartfieldin

Nähdäkseni jokainen ihmisten mielipiteisiin vaikuttamaan pyrkivä kampanja on jonkin verran propagandaa, vain kohteena oleva asia, voima ja vaikutus vaihtelevat. Tehokkailla ja hyvin tarkkaan suunnitelluilla projekteilla pyritään herättämään huomiota johonkin asiaan, ongelmaan, ideaan tai henkilöön. Kampanjoilla ja propagandalla ei yhteistä ole pelkästään tarkoitus vaikuttaa, vaan myös keinot ja tunteisiin vetoaminen ovat samoja. Käytetään iskulauseita ja esimerkiksi tunnettuja ihmisiä. Niistäkin kerrotaan tässä luvussa.

Varhaisena esimerkkinä valokuvien toteutetuista iskevästä poliittisista kannanotoista otan tässä esiin John Heartfieldin ja hänen natsi-Saksaa vastaan suunnatut fotomontaasinsa 1930-luvun Saksasta. Heartfield sanoikin: ”Käytä valokuvaa aseena!”. John Heartfield kuului Berliinin dadaisteihin. Hän ja Raul Hausmann kehittivät fotomontaasin vuosina 1916-1917 ollen ensimmäisiä, jotka käyttivät valokuvaa muodostaakseen visuaalisesti ja käsitteellisesti uusia kokonaisuuksia. He olivat myös ensimmäisiä, jotka käyttivät tietoisesti fotomontaasia vallitsevien olojen kritisoimiseen. Kuvat olivat aseita natsien valtakäytöksiä vastaan (kuva 1). Fotomontaasit olivat aikakauslehtileikkeistä ja karkeasti leikatuista valokuvista tehtyjä teoksia, joilla dadaistit kohdistivat halveksuntaa historiallista kauneutta ja sen kuvitteellista merkitystä vastaan, kritisoiden voimakkaasti vallitsevia oloja. Heartfieldin kuvia julkaisi Arbeiter Illustrierte -lehti ja niistä tuli natsi-Saksan virkamiehille vaarallista materiaalia, joka pyrittiin sensuroimaan kaikin mahdollisin tavoin. (John Heartfield Biography 2020.)

Heartfieldin teokset ovat vahvoja ja rajuja, mutta ne myös kuvaavat osuvasti silloista tilannetta haastaen valtaapitävän natsipuolueen (kuvat 2, 3). Kuvassa 4 nähdään polkupyörän osia syövä saksalainen perhe, seinällä on Hitlerin kuva ja hakaristikuoiset tapetit. Hermann Wilhelm Göringin sanat kuvassa sanovat: ”Aseet tekevät meidät mahtaviksi, voi tekee meidät vain lihaviksi” (Laine 1989, 22).

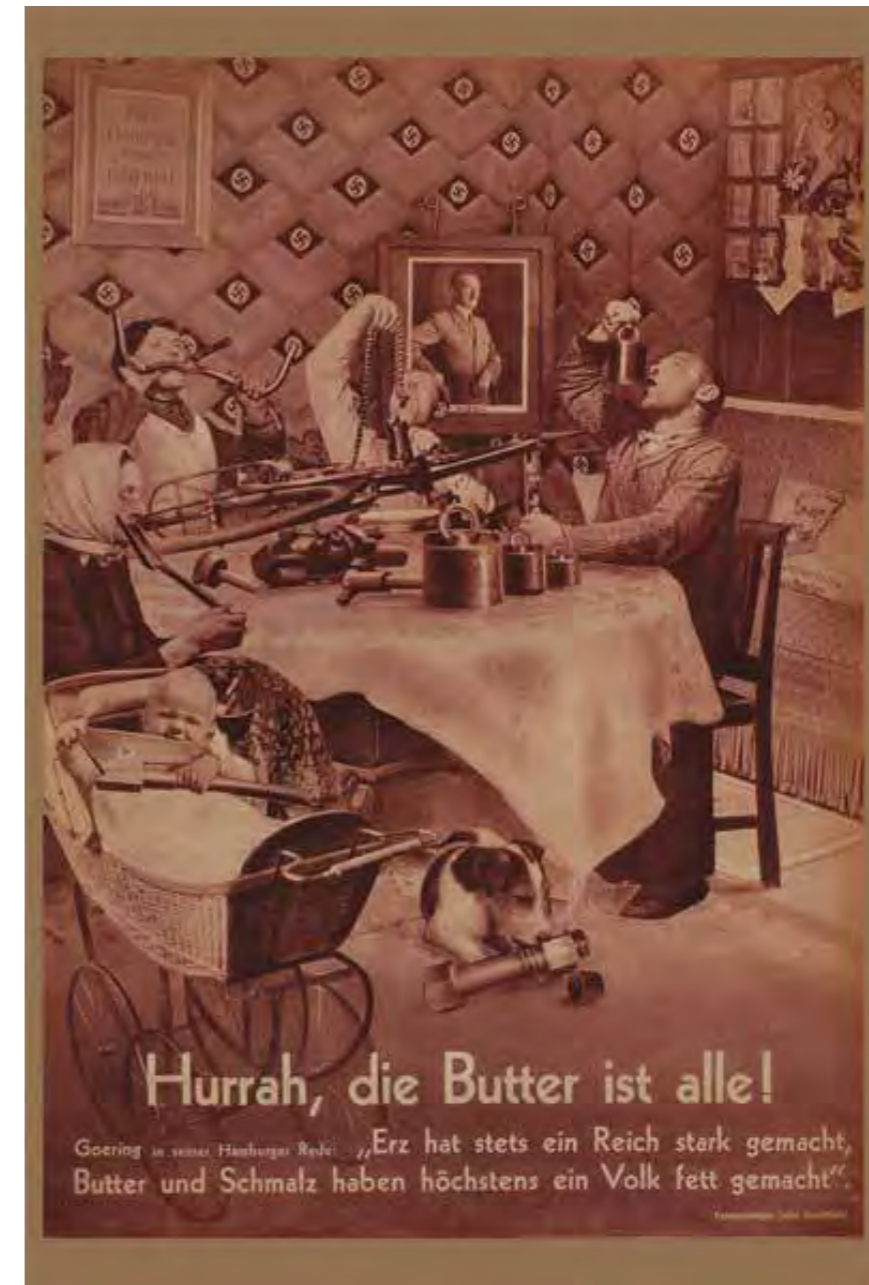
Heartfieldin työ oli vastaus sen ajan poliittiseen tilanteeseen.

Kuva 2 John Heartfieldin kansikuva (Heartfield 1933)

Kuva 3 Heartfieldi J. "War and Corpses: The Last Hope of the Rich", 1932 (shop 2020b)

Kuva 4 Heartfield J., "Hurrah, There's No Butter Left!" 1935 (shop 2020a)

3.2 Mainoskampanja ”GOT MILK?”

Amerikkalaista ”Got milk?” mainoskampanjaa tehtiin 29.10.1993 alkaen vuoteen 2014 saakka. 30-vuotinen mainoskampanja vaikutti ihmisiin ja opasti juomaan maitoa tähtien avulla. (Wikipedia 2020a)

Kampanjan aikana tehtiin yli 300 mainosta, joihin osallistui pelkkiä kuuluisuuksia ja tähtiä. Ensimmäisessä maitoviiksi-mainoksessa oli Naomi Campbell (kuva 5). Mainoksissa voi nähdä muun muassa suosittuja urheilijoita, kuten jalkapalloilija Tiny Meola (kuva 8) tai näyttelijöitä, kuten Austin Powers (kuva 7) tai Dwayne Johnson, laulajia, kuten Britney Spears (kuva 9) tai Steven Tyler (kuva 10). Jessica Alba ja hänen Fantastic Four kollegansa ovat myös osallistuneet maitokampanjaan, samoin mallijuontaja Heidi Klum. (Fagan B.) Tunnettuja ihmisiä esiintyi kuvissa maitoviikset ylähuulella. Tämän humoristisen mielikuvan avulla haluttiin saada tavalliset kansalaiset samaistumaan suosikkeihinsa ja juomaan enemmän maitoa. Tämä mainoskampanja on yksi esimerkki miten julkisuuden henkilöiden avulla voidaan vaikuttaa asiaan.

Kuva 6 Dwayne Johnsonin oma Twitter sivulla julk. 6.8.2013

Kuva 5 Ensimmäisessä mainoksessa ”got milk?” oli Naomi Campbell (Fagan 2014)

4 Valokuvien toteutettuja muoviprojekteja

4.1 Benjamin Von Wong

Benjamin Von Wong on 33-vuotias Kanadassa syntynyt taiteilija. Hän on tunnettu elokuva-, valokuva-, ja installaatiotaiteestaan. Häntä kiinnostavat ympäristön ongelmat ja sen voi nähdä hänen projektistaan. Alhaalla esitän 3 niistä, jotka kuuluvat muoviaiheeseen. (Wikipedia 2020b)

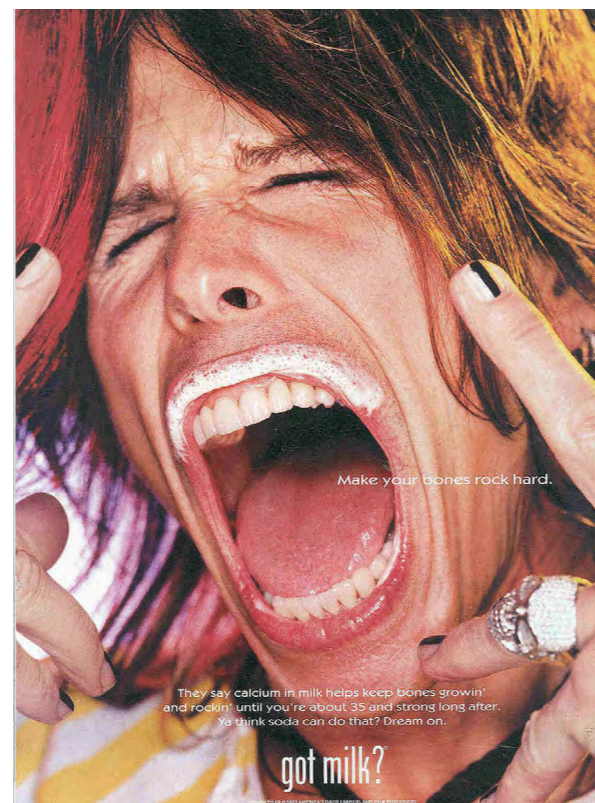
Kuva 7 Austin Powers - Got Milk 1999 (Fagan 2014)

Kuva 8 Tony Meola - Got Milk 2001 (Fagan 2014)

Kuva 9 Britney Spears - Got milk? 1999 (Fagan 2014)

Kuva 10 Steven Tyler - Got Milk 2002 (Fagan 2014)

Kuva 11 Benjamin Von Wong on kuvamassa projektinsa (Wong 2020)

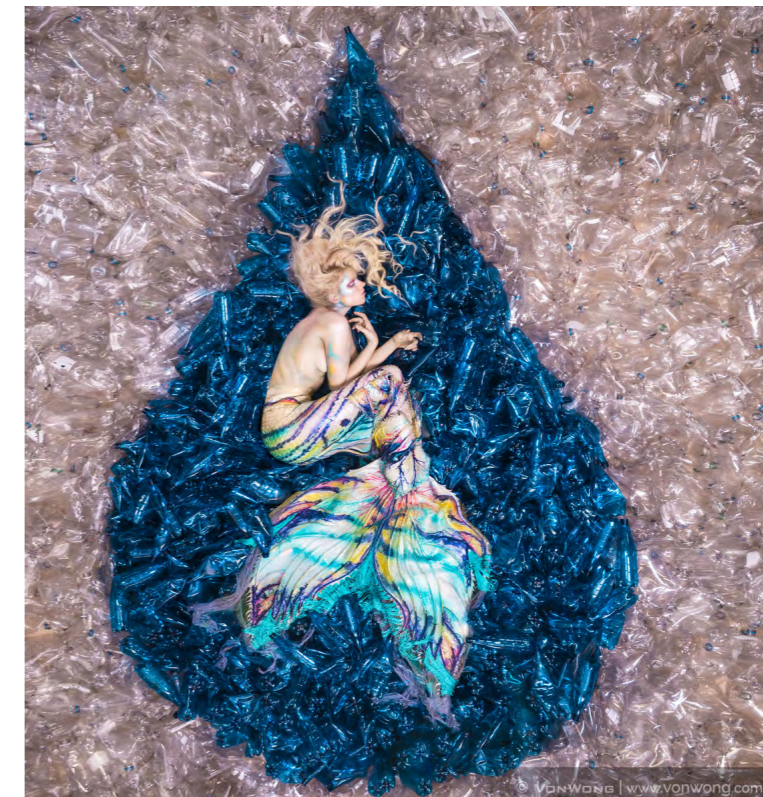
Kuva 12 Benjamin Von Wong "Mermaids Hate Plastic" (Wong 2020)

4.1.1 #mermaidshateplastic

"Mermaids Hate Plastic" kuuluu Ocean Plastic -projektiin. Benjamin Von Wong järjesti isossa varastotilassa kuvaustilan, jossa muodosti muovipulloista tekovaltamerta ja asetti sinne merenneidon. Hankkeessa käytettiin 10 000 muovipulloa.

Projektillaan hän halusi kertoa ihmiskunnalle kuinka kammottava tilanne maailmassa on muovisaasteen osalta. Omilla sivuillaan hän kertoo projektin vaiheista ja jakaa vinkkejä mitä voitaisiin tehdä nykyisen muovijätteen ongelmatilanteen korjaamiseksi. Wong suosittelee käyttämään kierrätettäviä muovipulloja, ymmärtämään ne kauhistuttavat faktat, miten muovi tuhoaa planeettaamme sekä kehoittaa ihmisiä kertomaan siitä eteenpäin toisille. Hän toivoisi, että ihmiset miettivät harkitusti mitä seurauksia maapallollemme on jokaisesta heidän käteensä ottamasta muovinpalastaan. (Wong 2020a.)

Kuvissa Wong käyttää merenneidon (kuvat 12-14), kauniin meressä elävän olennon hahmoa. Minusta merenneito on vahva symboli, jos mietitään, että tämä taruolento yhdistää itseensä ihmisen yläruumiin ja kalan pyrstön. Valtava määrä pulloja edustaa vettä, josta koostuvat meidän maailmamme vesistöt.

Kuva 13 Benjamin Von Wong "Mermaids Hate Plastic"
(Wong 2020)

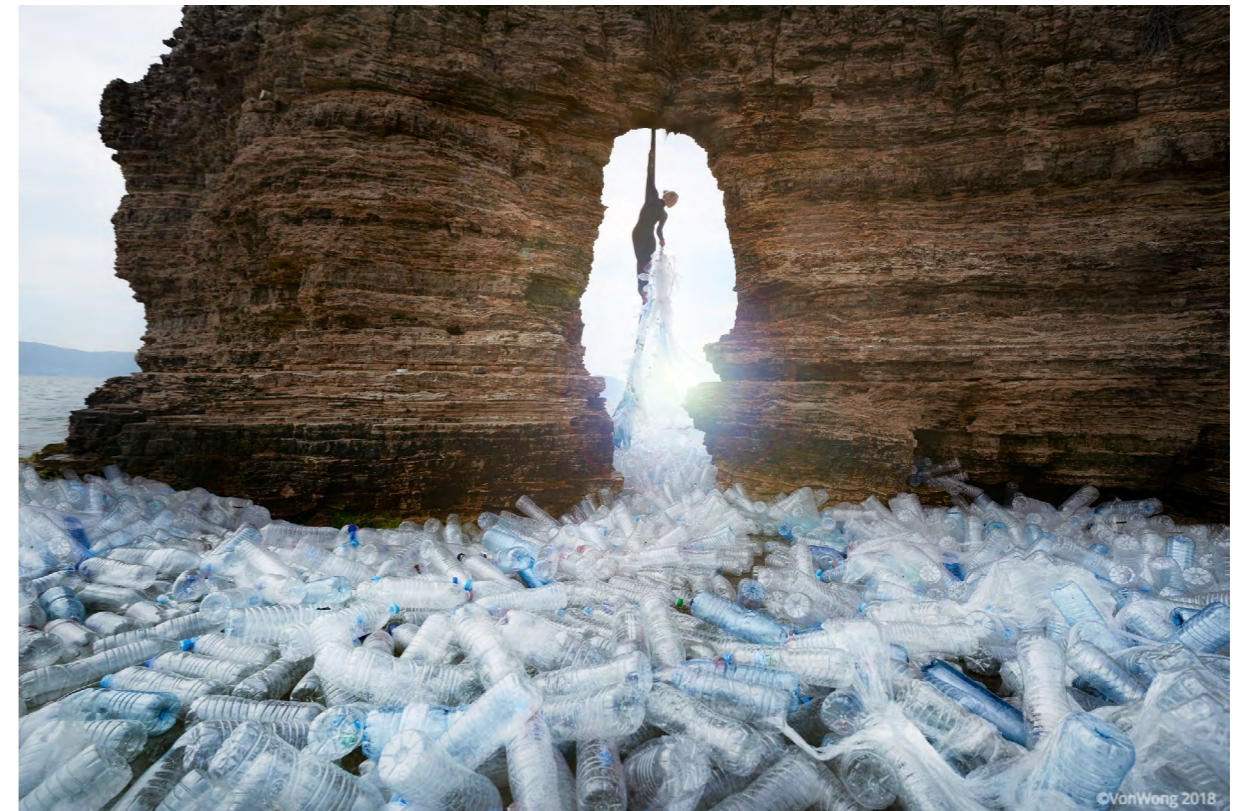

Kuva 14 Benjamin Von Wong "Mermaids Hate Plastic" (Wong 2020b)

4.1.2 Environmental Project co-production with Katerina Soldatou, supported by Greenpeace

Vuoden 2018 syyskuussa Benjamin ja tanssija Katerina Soldatou tekivät yhteistyötä Greenpeace Environmental projektia varten (Soldatou 2020).

Taiteilija on valinnut kuvauspaikaksi auringonlaskun valaiseman hienon merenrantamaiseman (kuvat 11, 14-16), jonne hän on tuonut muovipulloja sekä muovia. Hänen kuvansa kertovat hyvin, miten muoviongelma on kasvanut mahdottomiin mittasuhteisiin. Kuvassa henkilö yrittää nostaa muoviverkkoa merestä roikkuen yhdellä kädellä narun varassa ja samaan aikaan aurinko laskee taustalla, mikä mielestäni kuvaa erittäin hyvin ongelmatilannetta. Auringonlasku kertoo meille ajan olevan kohta lopussa, jos mitään ei tehdä. Ihminen narun varassa kuvaa sitä pientä osaa ihmisistä, jotka tekevät kaikkensa merien pelastamiseksi.

Kuva 15 Benjamin Von Wong (Wong 2020b)

Kuva 16 Benjamin Von Wong (Wong 2020b)

Kuva 17 Benjamin Von Wong "Plasticophobia" (Wong 2020b)

4.1.3 #Plastikophobia

Wong on jatkanut huomion herättämistä muoviongelmaan tukien omilla projekteillaan tätä ympäristöasiaa. Hänen viimeisin projektinsa oli #plastikophobia, jossa ihminen oli sukeltamassa 18 000 kertakäyttöisen juomakupin seassa (kuvat 17, 18). Läpinäkyviä muovikuppeja muodostuu vedenalaiseen maailmaan ja sillä taiteilija viittaa ympäristöongelmiin: ilman ja veden saastumiseen, kaatopaikkojen täyttymiseen jätteistä. (Wong 2019.)

Kuva 18 Benjamin Von Wong "Plasticophobia" (Wong 2020b)

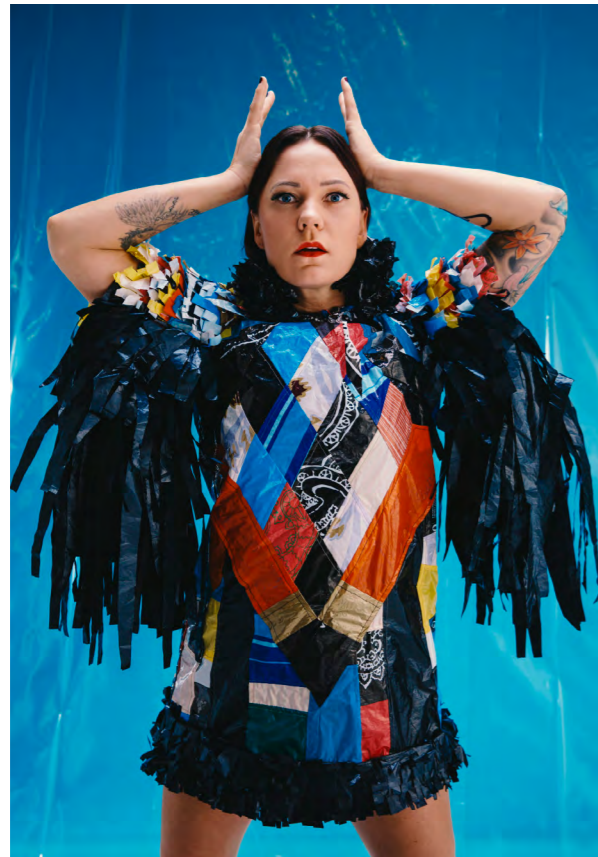
4.2 ” I love muovi!”

Valokuvaaja-ohjaaja Viivi Huuska ja puvustaja Annette Heiskanen ovat tehneet kuvaprojektin, joka syntyi ”I love muovi!” -kampanjaan. Projekti kannustaa välittämään muovista materiaalina – niin että pakkausmuovi kiertäisi Suomessa paremmin. Tällä tavoin kiinnittää huomioita myös siihen, kuinka paljon muovia kotiin kaupasta kulkeutuu.

Lavastaja ja puvustaja Heiskanen lavasti muovisen kuvausympäristön, ja yhdessä Huuska ja Heiskanen lähtivät rakentamaan intuitiivisesti kuvattavien päälle asuja sekä rekvisiittaa. Työparille oli tärkeää nähdä kuvattavat ennen kuin he valitsivat, miten muovi alkaa kerrostua mallin päälle. (Vuorela, Reen 2019.)

Ylen sivuilla on (24.04.2019) esitelty 11 kuvaa projektista (Yle 2019). Kaikki on kuvattu studiossa ja se onkin ainoa asia mikä yhdistää kuvia. Kuvista ei löydy muuta punaista lankaa kuin että tekijät leikkivät niissä muovin kanssa. Sarja on sekoitus muoto- ja muotikuvia ja performanssia. Toisissa kuvissa asut olivat tosissaan suunniteltu ja ommeltu kuin oikeat vaatteet (kuva 19) ja toisissa mallit käyttävät tekstiilivaatteita ja vasta sen päällä on puettu muovisäkki (kuva 20). Toisissa kuvissa on kuvattu henkilöiden ilmeettömät kasvot läpinäkyvällä muovilla päällystettynä (kuvat 21, 22). Tällainen muovin erilainen käyttö eri projekteissa saa minut ajattelemaan, että muovia voidaan käyttää myös vastuullisesti eikä vain ajatella kuinka me hukumme siihen.

Joka tapauksessa en näe tätä sarjaa kuvallisesti ehjänä. Vaikka kuvat tuottavat positiivista ja myönteistä oloa kirkkailla ja puhtailla väreillä, uskallan olettaa, ettei taiteilijoilla ollut syvempää ajatusta reagoida ajankohtaiseen aiheeseen.

kuvat 19 -22 Huuska V., (Yle 2019) vasemalta ylhäältä lähtien:

Mira Luoti, Krista Siegfrieds, Piia Pasanen, Mikko ”Peltsi” Peltola.

4.3 Kuvaprojekti Grigory Shelukhinin ”Pieni kuolema”

Григорий Шелухин «Крохотная смерть»

Valokuvaaja Grigory Shelukhin käsitteli, yhdessä Greenpeace Venäjän kanssa, muoviongelmaa valokuvaprojektissa ”Pieni kuolema”. Siinä Moskovan akateemisen musikaaliteatterin (Stanislavsky ja Nemirovich-Danchenko) balettinäyttelijät osallistuivat kuvaamiseen. Näyttely oli esillä vain 2 päivää maaliskuussa 2018 Moskovassa. (Blagova 2018.)

Grigory ei pidä muovipusseja huonona asiana, vaan ne ovat meidän nykyaikaisen elämäme osa, hän sanoi toimittajalle Darina Blagovalle nettisivustolla ”Afisha”. Häntä kiinnosti, miten hallita tila, jossa elämme. Muovipussi on hyvä esimerkki siitä: jos heität pois, pitää ymmärtää, ettei se hajoa edes 100 vuoden aikana. On kuitenkin monia tapoja käyttää muovia oikein niin ettei se saastuta luontoa, pohdiskelee Shelukhin. Hän halusi kertoa projektilla tragediasta, että omilla käsillämme tuhoamme maailmamme, vaikka kukaan ei pakota meitä siihen (La Personne 2018; Blagova 2018.)

Valokuvaaja yhdisti kauniit vartalot ja muovin kuvissaan, ihmiset, jotka tuovat kauneutta maailmaan taiteellaan ja muovipussit, jotka hylättyinä saastuttavat ympäristöämme (kuvat 23-25).

Kuvat 23, 24 Grigori Sheluhinin ”pikkuruinen kuolema” (Blagova 2018)

Kuvat 25 Grigori Sheluhinin ”pikkuruinen kuolema” (Blagova 2018)

5 Kuvallinen osuus

Ottaessani käsittelyyn tämän ajankohtaisen aiheen, halusin saada aikaan voimakkaita ja rajuja kuvia, jotka olisivat puhuttelevia. Kuvittelin muoviin kääriytyneitä ihmisiä, heidän muoviin tukehtumassa olevia kasvojaan. Näin mielessäni myös ruoka-annoksia, joista pilkottaisi muovia. Silloin tiesin jo, että haluan kuvata studiossa, mutta alussa en kuvitellut, että projektini olisi lopulta sarja klassisia muotokuvia.

Ensimmäisessä vaiheessa silmäilin nettisivuja etsien sopivia referenssikuvia ja lähdin sitten paikastävänä kanssa studioon tekemään testikuvia, koska seuraavaksi päiväksi minulla oli jo sovittu oikea kuvaus. Pyysin häntä tunkemaan muovia suuhunsa (kuvat 26, 27) ja laittamaan sitä päällensä eri tavoin. Hänellä oli kirkas keltainen paita, joka toi intensiivisyyttä kuviin. Olin tyytyväinen tuloksista ja olin varma, että seuraavan päivän kuvauksissa syntyisi vaikuttavia kuvia. Kuvattavan löysin facebookin kautta ja ohje oli vain, että ei tehdä meikkiä. Kuvaus kesti muutamia tunteja ja sinä aikana ehdin sijoittaa henkilön muovisäkkiin, kääriä hänen päänsä muovikalvoon. Hänen kärsivät ilmeensä imitoivat kipua. Näyttäessäni kuvia ohjaajalleni, hän kysyi mitä haluaisin kertoa kuvillani? Minulla ei ollut järkevää vastausta, minä vaan halusin näyttää paljon muovia ja puhua siitä miten tärkeää on käyttää muovia oikealla tavalla.

Sen tapaamisen jälkeen lähdin etsimään selkeää konseptia ja kuvasin studiossa vielä pari kertaa ennen kun sain tehtyä onnistuneen kuvan (29) ja ymmärsin mihin suuntaan voisin mennä. Minua inspiroivat pinterestistä löytämäni Hendrik Kerstensen (kuva 31) ja Suzanne Jongmansin (kuva 30) muotokuvat. Opettajani Anu Akkanen suositteli myös tutkimaan flaamilaisia muotokuvamaalauksia ja Rembrandtin teoksia.

Kuvat 26 - 28 Markku

Kuva 29 Suzanne Jongmansin

(2020)

Kuva 30 Hendrik Kerstensen (Fuller 2018)

Kuva 32 Rogier van der Weydenin
"Naisen muotokuva", noin 1460v.

Kuva 33 Rembrandt "vanha mies", 1630

Seuraavalla kerralla studiossa minulla oli Rogier van der Weydenin "Naisen muotokuva" referenssinä (kuva 32), malli ja erilaista muovia. Ennen kaikkea minä selvitin, kuka oli nainen Weydenin teoksissa, että sitten tarkemmin pystyin selittämään kuvattavalle hänen roolinsa kameran edessä. Malliksi minä kutsuin Alinan, hänen kasvonsa tulivat mieleen heti, kun näin maalauksen. Asu tuli mustista ja valkoisista roskasäkeistä, vyön askartelin pinkistä muovipussista ja hedelmäverkosta, sitä minä askartelin jo kotona (kuva 34), että aloin paremmin ymmärtää muovin ominaisuuksia vaatteina. Päähineen rakensimme Alinan kanssa kuplamuovista paikan päällä studiossa ja sormukset keksin maitopurkista. Silloin minulle oli tärkeää onnistua valon, mallin ilmeen ja yksityiskohtien saamisessa, siksi minä melkein kopioin Rogierin teoksen ja keskityin detaljeihin.

Kuvaukset antoivat minulle valtavasti kokemusta ja uuden tavan työskennellä studiossa. Maaliskuussa kutsuin Alinan kuvauksiin uudestaan vain sen takia, että projektini tyyli jatkossa oli vaatinut vaihtamaan valaisun Rembrandtin tyyliksi myös hänen kuvissansa. Rembrandt-valaisu on yksi perinteisin valaisumuoto henkilövalokuvauksessa, valo tulee yhdestä kulmasta ja muodostaa mallin poskelle tietyn kolmion. Tämä valaisu soveltui hyvin minun hankkeeseeni, koska se tuo klassinen tunnelman ja ryhdikkään vaikutelman kuvaan.

Viikon kuluttua lähdin studioon Markun kanssa tekemään muotokuvan, jossa oli musta pussi hattuna ja kevyt pakkausmuovi kauluksena. Referenssinä oli Rembrandtin "Vanhan miehen muotokuva" (kuva 33). Tällä kertaa en yrittänyt kopioida totaalisesti, annoin itseni ja mallin hieman improvisoida. Taustalle laitoin valoa tarkoitukseni erottaa musta tausta ja mallin pää. Onnistuin Rembrandtin valon luomisessa sekä oikeiden ilmeiden saamisessa Markulle.

Seuraava kerta studiossa olin ystäväni Taisian (kuva 35) ja hänen koiransa kanssa. Molemmille tein myllynkivikaulukset kuplamuovista kuvausta varten. Taisialle tein lisäksi isokuplamuovista korsetin ja solumuovista sain hihansuut, hiukset pyysin kihartamaan, koska se tuo kuvaan

Kuva 34

Kuva 35 Mallin kanssa studiossa (Taisia)

Kuva 36 Anna

enemmän renessanssitunnelmaa. Hollantilainen taidevalokuvaaja Gemmy Woud-Binnendijk (2020) kuvaa renessanssin klassiseen maalaustaiteeseen viittaavia muotokuvia, joissa henkilö on eläimen kanssa (kuva 37). Hänen teoksiansa katsoessani minulle heräsi ajatus kutsua kuvaan henkilö lemmikkinsä kanssa. Koira ei heti suostunut laittamaan kaulusta päällensä, koska näki sen uhkaavana. Me annoimme sille aikaa tottua tilanteeseen, kun kuvasin Taisiaa ilman koiraa, lopuksi kutsuimme koirankin kuvaan, vaikka se ei silloinkaan halunnut paljon totella.

Sitten minun mallini oli Aleksey ja referenssinä oli flaamilaisen taidemaalarin Jan van Eyckin teos ”Henkilö turbaanissa” (kuva 38). Siihen minä valmistauduin laittamalla hänelle pinkin roskapussin päähineeksi, takkina oli musta muovisäkki. Tein muutaman kuvan ja päätin vaihtaa asut ja kokeilin muodostaa turbaanin ja takin kuplamuovista. Loin takin intuitiivisesti, koska en ollut nähnyt mitään vastaavaa aikaisemmin. Uudesta asusta tuli vahvempi hahmo ja loppuvalinnaksi otin kuplavaihtoehdon.

Seuraavat kaksi kertaa minun malleinani oli eri ikäisiä naisia. Minusta oli tärkeää kuvata eri-ikäisiä ihmisiä projektissani, koska se antaa visuaalisesti dynamiikkaa hankkeeseen ja ideologisesti yhdistää meitä eri-ikäisiä osallisuudesta muovi-aiheeseen. Asujen rakentaminen oli samanlainen prosessi, molemmille mekot syntyivät mustasta roskasäkistä. Annan kaulukset ja hihansuut askartelin pakkaussoluvuovista (kuva 36). Katerinan kaulus oli tehty liukuestematosta (kuva 40). Se muistuttaa hyvin pitsiä. Katerinan käteen sijoitin tietoisesti muovikalvossa omenan (kuva 39). Omena on seurannut meitä paratiisin ajoista asti ja se sisältää enemmän symbolisia merkityksiä kuin mikään muu hedelmä ja on sitä paitsi terveispommi. Herkulliseen omenaani voi kätkeä jopa tappavan myrkyä.

Kuva 37 Gemmy Woud-Binnendijkin (2020)

Kuva 38 Jan van Eyckin, ”henkilö turbaanissa”,
1433

Kuva 39 Katerina

Ennen koulun sulkemista pandemian vuoksi ehdin kuvata uudestaan Alinaa (kuva 41). Sain silloin kuvaan Rembrandtin valaisun ja vaihdoin punaisen vyön siniseksi, että kuva olisi sopusoinnussa muihin.

Projektini tuntui nyt ehjältä. Ajattelen, että 6 kuvaa voi olla jo riittävä määrä, vaikka haluaisin saada nuoren miehen projektiin.

Asujen rakentamisessa minä käytin erilaisia roskakasseja ja säkkejä, eri paksuista solumuovia, kupla- ja kalvomuovia, liukuestemattoa, maitopurkkien kansia. Kaikki puvut olivat kertakäyttöisiä, minä en ommellut asujen osia, mutta kiinnitin niitä neuloilla ja teipillä eli kuvaamisen jälkeen puvut poistuivat käytöstä. Laitoin kaiken käytetyn materiaalin kuvaamisen jälkeen kierrätykseen.

Kuva 40 mallin kanssa studiossa (Katerina)

Kuva 41 Alina

Yhteenveto

Valitusta aiheesta ei voi tietää mihin se polku lopuksi vie sinut. Niin kävi minulle. Minä valitsin aikamme polttavan ongelman ja unelmoin tekäväni sellaisia kuvia, mikä ei ikinä aikaisemmin ollut tehty.

Minä olen lukenut, miten valtava muoviongelma maailmassa on, että me joudumme jo hengittämään mikromuovia, joka lähtee autonrenkaista ilmaan, kun se koskee asfalttia auton ajaessa; meidän pöytäämme pääsee kalaruokia, joista löytyy taas mikromuovia. Minä selvitin, etteivät vain tehtaiden saasteet myrkytä ympäröiviä alueita ja vesistöjä, vaan myös meidän polyesterivaatteistamme, pesuaineista veteen pääsee mikromuovia, järkyttävää. Tietysti, sen perusteella olin kehittänyt mielessäni hämmästyttäviä ja iskeviä kuvia, joissa lasten vatsa on täynnä muovileluista irronnutta muovia, joissa kauksiasta ruoka-annoksista vasta lähikatselussa ymmärrät, että se koostuu suurimmaksi osaksi muovista. Minä jopa kirjoitin sähköpostia muutamalle kalanjalostamolle Helsingissä, kysyäkseen oliko heillä tapauksia, missä on löydetty muovia kalan sisältä. Minä haluaisin nähdä ja kuvata sitä. Minä en saanut vastausta.

Haluni lähteä dokumentaarisen valokuvauksen mukavuusalueelta vei minut studioon. Alussa minua pelotti suunnitella asuja ja halusin löytää jonkun avuksi, koska se tuntui niin vaikealta ja minä en ollut ikinä tehnyt sitä. Nyt kun olen kokenut, minä tiedän, ettei se ole niin yksinkertaista, mutta pienillä yksityiskohdilla koostuu tunnelma ja sitä minä opiskelin. Prosessin aikana olen oppinut suhtautumaan valokuvaan uudella tavalla ja löytänyt uusia tapoja rakentaa oma kuvaprosessini. Minä olen oppinut ottamaan studiotyöskentelyn haltuun tämän projektini aikana ja saanut intohimon jatkaa sitä.

*Mitä me pidämme kertakäyttöisenä,
voi säilyä satoja vuosia.*

Matkalla sain ajatuksen, että muovista tulee ongelma vasta sitten, kun se muuttuu roskaksi. Muovi jää muoviksi ja on meidän vallassamme, tuleeko siitä roskaa. Muovista ei tarvitse tehdä hirviötä. Varsinkin nyt, kun on pandemian aika, kertakäyttöiset välineet ovat välttämättömiä terveydenhuollossa. Hieman vastuuta, huomion osoittamista ympäristölle ja lajittelua - se on meidän voitavamme. Ymmärtäminen, että asiat eivät aina vaadi aggressiivista ratkaisua, johti minut vaihtamaan kuvien tunnelmaa. Iskevän propagandan sijaan sain hienovaraisia kuvia, jotka keskustelevat katsojien kanssa taiteellisella kielellä.

Omassa työssäni minä yhdistin ikuisen taiteen ja kestävän muovin, mikä tarkoittaa, että asian kuolemattomuus riippuu vain meistä.

Lähteet:

Blagova, D., 2018. "pikkuruinen kuolema". Afisha. [viitattu 20.2.2020]. Saatavissa: <https://daily.afisha.ru/relationship/8575-krohotnaya-smert-fotoproekt-o-plastikovyh-paketah-kotorye-ubivayut-vse-zhivoe/>

Bruhns, A. 2019. Fast alle Kinder sind mit Weichmachern belastet. Der Spiegel. [viitattu 20.10.2019]. Saatavissa: <https://www.spiegel.de/gesundheit/schwangerschaft/weichmacher-und-pfoa-fast-alle-kinder-mit-gesundheitskritischen-chemikalien-belastet-a-1286708.html>

Fagan, B., 2014. The one club for creativity, «Got milk? » Campaign [viitattu 27.11.2019] Saatavissa: <https://www.oneclub.org/articles/-view/got-milk>

Fuller, G., 2018. Photographer Hendrik Kerstens is a modern-day dutch master. Elle Décor. [viitattu 15.11.2019]. Saatavissa: <https://www.elledecor.com/life-culture/a23743263/photographer-hendrik-kerstens-dutch-master/>

Heartfield, J., 1933. Braunbuch über Reichstagsbrand und Hitler-Terror. Pariisi

John Heartfield Biography. 2020. [viitattu 08.01.2020]. Saatavissa: <https://www.johnheartfield.com/John-Heartfield-Exhibition/helmut-herzfeld-john-heartfield-life/artist-john-heartfield-biography>

Jongmansin, S., 2020. Mind over matter. [viitattu 15.11.2019]. Saatavissa: <https://www.suzanne-jongmans.nl/mind-over-matter>

Kärhä, V. 2019. I love muovi -kampanja YLEssä. Muoviteollisuus RY. [viitattu 2.10.2019]. Saatavissa: <https://www.plastics.fi/fin/ajankohtaista/?i-love-muovi-kampanja-YLEssa&nid=386>

Kriebel S.T., 2014. Revolutionary Beauty, The Radical Photomontages Of John Heartfield. USA: University of California Press

Laine, J., 1989. Suuri sitaattisanakirja. Otava

Lapersonne, 2018. "pikkuruinen kuolema". La Personne. [viitattu 20.2.2020]. Saatavissa: <https://www.lapersonne.com/post/kak-rozhdalas-krohotnaya-smert/>

Shop. 2020a. Heartfield, J., Hurrah, There's No Butter Left! 1935. [viitattu 08.12.2020]. Saatavissa: <https://heartfieldexhibitionshop.com/collections/famous-political-art-posters/products/famous-antiwar-poster-heartfield-butter>

Shop. 2020b. Heartfield, J., War and Corpses (Krieg und Leichen), 1932. [viitattu 08.12.2020]. Saatavissa: <https://heartfieldexhibitionshop.com/collections/famous-political-art-posters/products/famous-antiwar-poster-war-corpses-24>

Soldatou, K., 2020. About [viitattu 30.11.19] Saatavissa: <http://www.katerinasoldatou.com/about-me/>

Tell, J., Kallola I. 2018. Pelastetaan Itäri. Latvia: Livonia Printi

Twitter, 2013. Dwayne Johnson. "Drink milk. Get protein". [viitattu 27.11.2019] Saatavissa: <https://twitter.com/therock/status/364770032342925313>

Vuorela, U., Reen, J., 2019 Valokuvaaja Viivi Huuskan I love muovi -valokuvasarjassa artistit on kääritty röyhkeästi muoviin ja muoviasusteisiin. Yle. [viitattu 09.11.19]. Saatavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/04/24/valokuvaaja-viivi-huuskan-i-love-muovi-valokuvasarjassa-artistit-on-kaaritty>

Wikipedia. 2020a. mainoskampanja "got milk?". [viitattu 27.11.2019] Saatavissa: https://ru.wikipedia.org/wiki/Got_Milk%3F

Wikipedia. 2020b. Benjamin Von Wong. [viitattu 7.1.2020] Saatavissa: https://en.wikipedia.org/wiki/Benjamin_Von_Wong

Wong, B., 2019. #CreativeNuggets [Luettu 30.11.19]. Saatavissa: <https://www.facebook.com/thevonwong/posts/10157089279013515>

Wong, B., 2020a. 10000 plastic bottles, one mermaid and a single wish. [viitattu 28.11.2019] Saatavissa: <https://blog.vonwong.com/mermaidplastic/>

Wong, B., 2020b. Benjamin Von Wong. [viitattu 30.11.2019] Saatavissa: <https://www.vonwong.com>

Woud-Binnendijk, G., 2020 Gemmy Woud-Binnendijkin oma sivu. [viitattu 15.3.2020]. Saatavissa: <https://www.gemmywoudbinnendijk.com/Portfolio/i-2VNQz3p/A>

Yle, 2019. Viivi Huuskan I love muovi -valokuvasarja. Yle. [viitattu 09.11.19]. Saatavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/04/24/valokuvaaja-viivi-huuskan-i-love-muovi-valokuvasarjassa-artistit-on-kaaritty>